

PRAWIE WSZYSTKO O... SZCZEPIENIACH część 1

Dbanie o własne zdrowie to nie tylko nasze prawo, ale także obowiązek, który nakładają na nas przepisy prawa. Artykuł 15 *Ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych* mówi o tym, że „świadczeniobiorcy mają, na zasadach określonych w ustawie, **prawo do świadczeń opieki zdrowotnej, których celem jest zachowanie zdrowia, zapobieganie chorobom i urazom, wczesne wykrywanie chorób, leczenie, pielęgnacja oraz zapobieganie niepełnosprawności i jej ograniczenie**”. Z kolei artykuł 27 tej samej ustawy mówi, że „świadczenia na rzecz zachowania zdrowia, zapobiegania chorobom i wczesnego wykrywania chorób obejmują: propagowanie zachowań prozdrowotnych, w szczególności poprzez zachęcanie do indywidualnej odpowiedzialności za własne zdrowie” oraz „**wykonywanie szczepień ochronnych**”. Artykuł 5 *Ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi* zobowiązuje natomiast wszystkie osoby przebywające na terytorium naszego kraju do **poddawania się badaniem sanitarno-epidemiologicznym, obowiązkowym szczepieniom ochronnym, leczeniu, hospitalizacji, izolacji i innym działaniom, jeżeli są one nosicielami lub są zakażone albo chore na chorobę zakaźną**.

SZCZEPIENIE OCHRONNE – CO TO TAKIEGO?

Szczepienie ochronne polega na podaniu pacjentowi szczepionki przeciw chorobie zakaźnej w celu sztucznego uodpornienia jego organizmu przeciwko tej chorobie.

Szczepionka – preparat pochodzenia biologicznego, zawierający żywe, o osłabionej zjadliwości lub zabite drobnoustroje chorobotwórcze lub fragmenty ich struktury, czy metabolity; stosowany w celu wywołania odpowiedzi immunologicznej (odporności poszczepiennej).

Źródło: pl.wikipedia.org

RODZAJE SZCZEPIEŃ

- **obowiązkowe:**
  - dzieci i młodzieży według wieku
  - osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie
- **zalecane**
- **wskazane na danym stanowisku pracy**
- **dobrowolne**

SZCZEPIENIA OBOWIĄZKOWE

Obowiązkowe szczepienia ochronne prowadzone są zgodnie z *Programem Szczepień Ochronnych*, przygotowywanym na dany rok i ogłaszanym w formie komunikatu przez Głównego Inspektora Sanitarnego. *Program Szczepień Ochronnych na rok 2012* zawarty jest w załączniku do Komunikatu Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 26 października 2011 roku.

♦ NA JAKIE CHOROBY SZCZEPIMY SIĘ OBOWIĄZKOWO?

Obowiązkim szczepień ochronnych objęte są następujące choroby zakaźne:

- błonica
- gruźlica
- inwazyjne zakażenie *Haemophilus influenzae* typu b
- inwazyjne zakażenie *Streptococcus pneumoniae*
- krztusiec
- nagminne zakażenie przyusznicy (świnka)
- odra
- ospa wietrzna
- ostre zapalenie rogów przednich rdzenia kręgowego (choroba Heinego-Medina)
- różyczka
- tężec
- wirusowe zapalenie wątroby typu B
- wścieklizna

♦ KTO SIĘ MUSI SZCZEPIĆ?

Obowiązkowe szczepienia ochronne przeciw:

- ✓ **błonicy:**
  - dzieci i młodzieży od 7. tygodnia życia do ukończenia 19. roku życia
  - osoby ze stycznością z chorymi na błonicę
- ✓ **gruźlicy:** dzieci i młodzieży od dnia urodzenia do ukończenia 15. roku życia
- ✓ **inwazyjnemu zakażeniu *Haemophilus influenzae* typu b:** dzieci i młodzieży od 7. tygodnia życia do ukończenia 6. roku życia
- ✓ **inwazyjnemu zakażeniu *Streptococcus pneumoniae*:**
  - dzieci od 2. miesiąca życia do ukończenia 5. roku życia:
    - po urazie lub z wadą ośrodkowego układu nerwowego, przebiegającymi z wyciekami płynu mózgowo-rdzeniowego

- zakażone wirusem HIV
- po przeszczepieniu szpiku, przed przeszczepieniem lub po przeszczepieniu narządów wewnętrznych lub implantu ślimakowego
- dzieci od 2. miesiąca życia do ukończenia 5. roku życia chorujące na:
  - przewlekłe choroby serca
  - schorzenia immunologiczno-hematologiczne, w tym małopłytkowość idiopatyczną, ostrą białaczkę, chłoniaki lub sferocytozę wrodzoną
  - asplenię wrodzoną (brak śledziony) lub dysfunkcję śledziony po splenektomii (częściowym lub całkowitym usunięciu śledziony) lub po leczeniu immunosupresyjnym
  - przewlekłą niewydolność nerek i nawracający zespół nerczycowy
  - pierwotne zaburzenia odporności
  - choroby metaboliczne, w tym cukrzycę
  - przewlekłe choroby płuc, w tym astmę
- dzieci od 2. miesiąca życia do ukończenia 12. miesiąca życia urodzone przed ukończeniem 37. tygodnia ciąży lub urodzone z masą urodzeniową poniżej 2500 g
- ✓ **krztuścowi:** dzieci i młodzieży od 7. tygodnia życia do ukończenia 19. roku życia
- ✓ **nagminnemu zakażeniu przyusznicy (śwince):** dzieci i młodzieży od 13. miesiąca życia do ukończenia 19. roku życia
- ✓ **odrze:** dzieci i młodzieży od 13. miesiąca życia do ukończenia 19. roku życia
- ✓ **ospie wietrznej:**
  - dzieci do ukończenia 12. roku życia:
    - z upośledzeniem odporności o wysokim ryzyku ciężkiego przebiegu choroby
    - z ostrą białaczką limfoblastyczną w okresie remisji
    - zakażone wirusem HIV
  - przed leczeniem immunosupresyjnym lub chemioterapią
  - dzieci do ukończenia 12. roku życia z otoczenia osób określonych w podpunkcie wcześniejszym, które nie chorowały na ospę wietrzną
  - dzieci do ukończenia 12. roku życia, inne niż wymienione powyżej, narażone na zakażenie ze względów środowiskowych, w szczególności narażone na zakażenie ze względu na czasowe lub stałe przebywanie we wspólnych pomieszczeniach, co umożliwi przeniesienie wirusa i wybuch ogniska epidemicznego, w tym zwłaszcza w domach opieki długoterminowej, domach dziecka, żłobkach i innych instytucjach opiekuńczych
- ✓ **ostremu zapaleniu rogów przednich rdzenia kręgowego (choroba Heinego-Medina):** dzieci i młodzieży od 7. tygodnia życia do ukończenia 19. roku życia
- ✓ **różyczce:** dzieci i młodzieży od 13. miesiąca życia do ukończenia 19. roku życia
- ✓ **tężcowi:**
  - dzieci i młodzieży od 7. tygodnia życia do ukończenia 19. roku życia
  - osoby zranione, narażone na zakażenie
- ✓ **wirusowemu zapaleniu wątroby typu B:**
  - dzieci i młodzieży od dnia urodzenia do ukończenia 19. roku życia i uczniowie uczelni medycznych lub innych uczelni, prowadzących kształcenie na kierunkach medycznych, którzy nie byli szczepieni przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B
  - studenci uczelni medycznych lub innych uczelni, prowadzących kształcenie na kierunkach medycznych, którzy nie byli szczepieni przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B
  - osoby szczególnie narażone na zakażenie w wyniku styczności z osobą zakażoną wirusem zapalenia wątroby typu B, które nie były szczepione przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B
  - osoby zakażone wirusem zapalenia wątroby typu C
  - osoby wykonujące zawód medyczny narażone na zakażenie, które nie były szczepione przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B
- ✓ **wściekliznie:** osoby mające styczność ze zwierzęciem chorym na wściekliznę lub podejrzanym o zakażenie wirusem wścieklizny

♦ KTO NIE MUSI SIĘ SZCZEPIĆ?

Z obowiązkowych szczepień ochronnych zwolnione są te osoby, które wcześniej poddały się takim szczepieniom w wymaganym zakresie, potwierdzonym odpowiednią dokumentacją, i o ile nie minął już czas utrzymywania się odporności.

♦ WYKONANIE SZCZEPIEŃ OBOWIĄZKOWYCH

Informowanie pacjenta o konieczności poddania się szczepieniom obowiązkowym oraz możliwości wykonania szczepień zalecanych spoczywa na **lekarzu podstawowej opieki zdrowotnej**. Wykonanie obowiązkowego szczepienia ochronnego poprzedzone jest **lekarzkim**

badaniem kwalifikacyjnym, aby wykluczyć występowanie ewentualnych przeciwwskazań do wykonania takiego szczepienia. Po badaniu lekarz wydaje zaświadczenie o jego wykonaniu wraz ze wskazaniem daty i godziny, kiedy zostało ono przeprowadzone. Jeżeli między badaniem a planowanym szczepieniem upłynęły 24 godziny, szczepienie nie może zostać przeprowadzone.

Lekarskie badanie kwalifikacyjne oraz obowiązkowe szczepienie ochronne przeprowadza się indywidualnie. U dzieci, które nie ukończyły 6. roku życia, przeprowadza się w obecności opiekuna faktycznego lub osoby sprawującej opiekę prawną. U dzieci, które ukończyły 6. rok życia, lecz nie osiągnęły jeszcze pełnoletności, badanie wraz ze szczepieniem można przeprowadzić bez obecności opiekuna, po uzyskaniu jego pisemnej zgody oraz informacji na temat stanu zdrowia podopiecznego.

Jeżeli lekarskie badanie kwalifikacyjne wykluczy możliwość przeprowadzenia szczepienia w najbliższym czasie, lekarz odnotowuje to w dokumentacji medycznej, z uwzględnieniem okresu trwania przeciwwskazań do wykonania danego szczepienia lub przeciwwskazanych rodzajów szczepionek. Lekarz może także ustalić indywidualny program szczepień z ustaleniem rodzajów stosowanych szczepionek oraz wyznaczyć termin kolejnej konsultacji specjalistycznej.

Informacje na temat przeprowadzonych szczepień wykonanych od dnia urodzenia udokumentowane są w:

- karcie uodpornienia
  - książeczce szczepień, stanowiącej odrębną część włączoną do książeczki zdrowia
  - dokumentacji medycznej
- W przypadku zniszczenia, zgubienia lub kradzieży książeczki szczepień osoby przeprowadzające obowiązkowe szczepienia ochronne wydają, na podstawie posiadanej karty uodpornienia, duplikat książeczki szczepień.

♦ GDZIE SIĘ SZCZEPIĆ I JAKIE SĄ KOSZTY SZCZEPIEŃ OBOWIĄZKOWYCH?

Lekarskie badania kwalifikacyjne oraz obowiązkowe szczepienia ochronne, a także konsultacje specjalistyczne osób ubezpieczonych oraz posiadających prawo do uzyskania świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, przeprowadzają świadczeniodawcy, z którymi **Narodowy Fundusz Zdrowia zawarł umowy o udzielenie tych świadczeń**, i finansowane są na zasadach określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Oznacza to, że pacjent nie płaci za wykonanie szczepień obowiązkowych, chyba że podda się obowiązkowemu szczepieniu ochronnemu z zastosowaniem innej szczepionki, wtedy ponosi koszt zakupu szczepionki. Obowiązkowe szczepienia ochronne można wykonać także u pozostałych świadczeniodawców (nieposiadających podpisanego z NFZ kontraktu na realizację szczepień), ale wykonujących tego rodzaju świadczenia medyczne, jednakże w takim wypadku koszty badania, preparatu (szczepionki) oraz samego szczepienia są w całości pokrywane przez pacjenta. W przypadku osób nieubezpieczonych koszty wykonania szczepienia obowiązkowego pokrywane są z budżetu państwa.

W następnym wydaniu ciąg dalszy o: szczepieniach zalecanych, wskazanych na danym stanowisku pracy oraz szczepieniach dobrowolnych...

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity z 2008 roku, Dz. U. nr 164; poz. 1027 z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z dnia 30 grudnia 2008 roku; nr 234; poz. 1570 z późn. zm.)
3. Komunikat Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 26 października 2011 roku w sprawie Programu Szczepień Ochronnych na rok 2012 (Dz. Urz. MZ z dnia 27 października 2011 roku; nr 8; poz. 71)
4. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 roku w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz. U. z dnia 1 września 2011 roku; nr 182; poz. 1086)
5. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 16 września 2010 roku w sprawie wykazu zalecanych szczepień ochronnych oraz sposobu finansowania i dokumentowania zalecanych szczepień ochronnych wymaganych międzynarodowymi przepisami zdrowotnymi (Dz. U. z dnia 30 września 2010 roku, nr 180; poz. 1215)
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 2012 roku w sprawie wykazu rodzajów czynności zawodowych oraz zalecanych szczepień ochronnych wymaganych u pracowników, funkcjonariuszy, żołnierzy lub podwładnych podejmujących pracę, zatrudnionych lub wyznaczonych do wykonywania tych czynności (Dz. U. z dnia 13 stycznia 2012 roku nr 40)
7. Zalecenie Rady z dnia 22 grudnia 2009 roku w sprawie szczepień przeciw grypie sezonowej (tekst mający znaczenie dla Europejskiego Obszaru Gospodarczego) – 2009/1019/UE – (Dz. U. UE. L z dnia 29 grudnia 2009 roku; nr 348; poz. 71)

KOLEJNE WYDANIE UKAŻE SIĘ 16 MARCA 2012 ROKU. SZUKAJ NAS W PIĄTKOWYM WYDANIU GAZETY!

Narodowy Fundusz Zdrowia
Śląski Oddział Wojewódzki w Katowicach

www.nfz-katowice.pl www.nfz.gov.pl

Informacja ogólna

ul. Koszutha 13, 40-844 Katowice; tel. 32 735 19 00
ul. gen. Jankego 15a, 40-615 Katowice; tel. 32 735 05 05

Biuro Działu Starg i Wniosków

ul. gen. Jankego 15a, 40-615 Katowice;
tel. 32 735 05 13; 32 735 05 45

Informacja dotycząca Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego (KUZ)

(również zgłoszenia o kartach zgubionych i skradzionych)
ul. Koszutha 13, 40-844 Katowice; tel. 32 735 18 00

Informacja dotycząca Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ)

ul. Koszutha 13, 40-844 Katowice;
tel. 32 735 18 82; 32 735 18 72; 32 735 18 87; 32 735 18 78;
32 735 16 78; 32 735 16 79

Informacja dotycząca zasad rozliczania (refundacji)

kosztów leczenia poniesionych przez ubezpieczonych w krajach UE/EFTA

ul. Koszutha 13, 40-844 Katowice;
tel. (0048) 32 735 16 73; 32 735 15 67; 32 735 16 25

Informacja dotycząca planowego leczenia

poza granicami kraju
ul. Koszutha 13, 40-844 Katowice;
tel. 32 735 16 25; 32 735 16 73

Informacja Działu Lecznictwa Uzdrawiskowego

ul. gen. Jankego 15a, 40-615 Katowice; tel. 32 735 05 22

Informacja Działu Ortopedycznych i Przewodnictwowych

ul. gen. Jankego 15a, 40-615 Katowice;
tel. 32 735 05 56; 32 735 05 57